

Karkkilan kaupunginkirjaston kokoelmapolitiikka

Päivitetty tammikuussa 2026

1. Johdanto

Karkkilan kaupunginkirjasto toteuttaa lakisääteisenä peruspalveluna kunnan tehtäväksi kirjastolaissa määriteltyä yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelua. Kirjasto on osa Lukki-kirjastokimppaa, johon kuuluvat Karkkilan lisäksi Lohjan ja Vihdin kirjastotoimet.

Karkkilan kaupunginkirjasto valikoi, hankkii ja tuo maksutta käytettäväksi pääasiassa suomenkielistä kauno- ja tietokirjallisuutta, lehtiä, musiikkiaineistoa, kuvataallenteita ja esineitä. Kirjasto toimii kunnallisena tietopalvelukeskuksena ja osana kansallista kirjasto- ja tietopalveluverkkoa. Kirjasto toteuttaa kokoelmapolitiikassaan kirjastolain tavoitetta edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Asiakkaiden käytössä tulee olla monipuolinen ja uudistuvaa kokoelma (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 6§).

Kokoelmapolitiikka kuvaa Karkkilan kaupunginkirjaston kokoelmia, aineiston hankintaa, varastointia ja poistoja. Se toimii henkilökunnan tukena ja tiedonlähteenä kokoelmia käsiteltäessä sekä ohjaa ja auttaa kokoelmien kehittämisessä. Vastuu kokoelmapolitiikasta, sen toimivuudesta ja päivittämisestä on kirjastonjohtajalla yhdessä kokoelmista vastaavien henkilöiden kanssa. Kokoelmapolitiikkaa päivitetään tarvittaessa.

2. Kokoelma

Kirjaston tavoitteena on tukea kaikenikäisten kuntalaisten tiedon ja virkistystarpeita ja luoda edellytykset tasa-arvoiselle tiedon ja elämysten välitykselle. Tavoitteena on aktiivisessa käytössä oleva, lainaamaan houkutteleva, helppokäyttöinen, elävä ja uusiutuva kokoelma, jolla on laajuutta ja ajallista syvyyttä.

Pääsääntöisesti kaikki aineisto on asiakkaiden vapaasti lainattavissa. Poikkeuksen tekevät pysyvästi säilytettävät Karkkilassa ilmestyneet paikallislehdet, jotka ovat saatavilla lukusalikäyttöön.

Kirjasto noudattaa kuvaohjelmien lainaamisessa kuvaohjelmalakiä, (Kuvaohjelmalaki 7.12.2011/710), jossa määritellään elokuvien ja televisio-ohjelmien tarjoamista koskevat rajoitukset.

Karkkilan kaupunginkirjaston kokoelma on osa Lukki-kirjastojen yhteistä kokoelmaa. Kirjastoilla on yhteiset asiakas-, lainaus- ja kokoelmatietokannat. Karkkilan kaupunginkirjaston asiakkaat voivat käyttää kaikkien Lukki-kirjastojen kokoelmia. Omien ja Lukki-kirjastojen kokoelmien lisäksi asiakkaille voidaan tilata maksullisina kaukolainoina aineistoa muista kirjastoista.

E-aineistoa, kuten e-kirjoja, e-äänikirjoja, lehtiä ja musiikkia hankitaan Lukki-kirjastojen yhteishankintana.

Yleiset valintaperiaatteet

Kirjastoaineiston valinnassa otetaan huomioon kaupungin väestö- ja elinkeinorakenne sekä alueella tarjottavat koulutus- ja harrastusmahdollisuudet. Erilaisia näkemyksiä ja mielipiteitä huomioivalla aineistonvalinnalla tarjotaan mahdollisuus monipuolisen maailmankuvan luomiseen.

Yksittäisen nimekkeen valintaan vaikuttaa sen arvioitu kysyntä, hinta, laatu, ajanmukaisuus, suhde olemassa olevaan kokoelmaan ja soveltuvuus kirjastokäyttöön. Valinnassa painotetaan kotimaista ja paikallista aineistoa. Kokoelmaan hankitaan pääasiassa suomenkielistä aineistoa. Ruotsin- ja vieraskielistä aineistoa hankitaan harkinnan mukaan. Yksittäistä nimekettä hankitaan pääsääntöisesti yksi kappale, mutta useampia kappaleita voidaan hankkia kysynnän mukaan.

Kirjasto voi harkintansa mukaan ottaa vastaan lahjoituksia. Kappalekohtaisten tekijänoikeusmaksujen takia kirjasto ei voi ottaa vastaan elokuvateoksia eikä tietokoneohjelmia. Lahjoitettu aineisto on kirjaston omaisuutta ja päätösvalta sen käsittelystä on jatkossa kirjastolla. Kirjasto ottaa vastaan myös hankintaehdotuksia. Lahjoituksia ja asiakkaiden hankintaehdotuksia koskevat samat kokoelmanhoidolliset periaatteet kuin muutakin aineistoa.

Aikuisten kirjallisuus

Kaunokirjallisuutta hankitaan laaja-alaisesti, kuitenkin niin, että kotimainen kaunokirjallisuus huomioidaan erityisesti. Kokoelmaan hankitaan pääasiassa suomenkielistä kirjallisuutta.

Tietokirjallisuuden valinnassa kiinnitetään huomio teoksen asiasisältöön ja ajankohtaisuuteen. Tietokirjallisuutta hankitaan pääasiassa suomenkielisenä laajasti ja

monipuolisesti tyydyttämään asiakkaiden tiedon tarpeita. Kurssi- ja ammattikirjallisuutta hankitaan harkinnan mukaan. Vieraskielistä kirjallisuutta hankitaan harkinnan mukaan pääasiassa niiltä aloilta, joilta suomenkielistä ei ole saatavana. Kirjastoon hankitaan myös karttoja sekä selkokielisiä kirjoja.

Lasten ja nuorten kirjallisuus

Kokoelmaan hankitaan monipuolisesti lapsille ja nuorille suunnattua ja heille soveltuvaa, pääasiassa suomenkielistä kauno- ja tietokirjallisuutta.

Kaunokirjallisuuden osalta hankitaan ensikirjoja sekä kuva- ja satukirjoja, lukemaan opetteleville hankitaan tavutettuja sekä helppolukuisia kirjoja. Sujuvasti lukeville lapsille ja nuorille hankitaan kaunokirjallisuutta huomioiden eri kirjallisuuden lajit. Tietokirjallisuutta hankitaan kaiken ikäisille ja eri tiedon aloilta lasten ja nuorten tarpeiden mukaan.

Nimeketarjonta pidetään monipuolisena huomioiden kysyntä, mutta myös kokoelman tarkoituksenmukaisuus pidemmälläkin ajalla.

Kotiseutuaineisto

Kirjastoon hankitaan Karkkilaa käsittelevää tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä karkkilalaisten tekijöiden kaunokirjallisia teoksia ja av-aineistoa. Kokoelma ei ole kattava, koska kaikki julkaisut eivät tule kirjaston tietoon tai eivät ole hankittavissa kirjaston hankintaväylien kautta. Karkkilalaisten tekijöiden tietokirjallisuutta, joka ei käsittele Karkkilaa, hankitaan kirjastoon yleisten valintaperiaatteiden mukaan.

Lehdet

Sanomalehdistä tilataan joko painettuna tai sähköisesti valtakunnalliset päälehdet sekä valikoima paikallislehtiä. Aikakauslehdistä tilataan suosittuja yleislehtiä ja eri alojen päälehtiä kysyntä ja harrastukset huomioiden. Lehtiä hankitaan sekä aikuisille että lapsille ja nuorille.

Musiikkiaineisto

Musiikkiaineistoa tarjotaan eri musiikinaloilta pääpainon ollessa populaari- ja viihdemusiikissa. Uusia musiikkiäänitteitä ei vähäisen kysynnän takia toistaiseksi hankita. Nuotteja, soitonoppaita ja musiikkikirjallisuutta hankitaan kysynnän mukaan muun tietokirjallisuuden hankintaperiaatteilla.

Kuvataallenteet

Elokuvataallenteita (dvd ja Blu-ray) hankitaan valikoiden eri lajityypeistä. Hankinnan painopisteenä ovat kotimaiset elokuvat, klassikot, laajalti palkitut uudemmat elokuvat sekä lasten- ja nuortenelokuvat. Hankittavilla elokuvataallenteilla tulee olla lainausoikeudet.

Muu aineisto

Kirjaston kokoelmaan kuuluu myös kortti- ja lautapelejä, digitaalisia pelejä ja erilaisia esineitä. Kokoelmaa täydennetään näiltä osin tarvittaessa.

3. Arviointi

Kokoelmien arvioinnin tarkoituksena on seurata ja varmistaa, että kokoelma täyttää sille kokoelmapolitiikassa asetetut tavoitteet. Kokoelmien arvioinnissa käytetään esimerkiksi tilastoja, asiakaskyselyjä sekä asiakaspalautetta. Kokoelmia arvioidaan jatkuvasti myös käytännön työssä: hyllytyksessä, lainauksessa, palautuksessa ja varausten seurannassa sekä hankinta- ja poistotilanteissa. Muita arviointimenetelmiä käytetään tarpeen mukaan. Arvioinnin keskeiset tulokset julkistetaan (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 16 §).

4. Varastointi

Aineistoa ei pääsääntöisesti varastoida. Poikkeuksen tekevät Karkkilassa ilmestyneet paikallislehdet. Muuta aineistoa voidaan varastoida harkinnan mukaan.

5. Poistot

Poistoperusteita ovat aineiston vähäinen käyttö, katoaminen, loppuun asti viety laskutus ja perintä, sisällön vanheneminen, huono kunto, sekä jatkuvajuonisen sarjan puutteellisuus, jos sitä ei voida tai sitä ei vähäisen käytön vuoksi kannata täydentää. Kokoelmasta poistetaan vähäisen käytön perusteella yli viisi vuotta vanhat teokset; merkittävistä klassikkoteoksista säilytetään kuitenkin yksi kappale. Viisi vuotta tuoreemman aineiston osalta voidaan poistaa vuosittain ilmestyviä julkaisuja (esim. vuosikirjat), erittäin vähälle käytölle jääneitä nimekkeitä sekä nimekkeitä, joita on useampi kappale ja joiden lainaaminen on vähentynyt. Kotiseutukokoelman aineistoa poistetaan vain poikkeustapauksissa.

Sanomalehtiä säilytetään pääsääntöisesti noin kuukausi ja aikakauslehtiä noin vuosi. Poikkeuksia ovat Karkkilassa ilmestyneet paikallislehdet, jotka säilytetään pysyvästi, sekä eräät aikakauslehdet, joilla on kysyntää pidempään (mm. käsityölehdet).

Hyväkuntoista poistettua aineistoa lahjoitetaan esim. työväenopistolle, päiväkodeille, nuorisotiloihin ja kouluille. Muu aineisto myydään, lahjoitetaan tai hävitetään.